

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیر الانبیا حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ نذر، عهد و سوگند

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: علی رضا مبینی

تاریخ: ۱۳۹۷/۴/۱۴

مجازات کسی که عهد و پیمانش را با خداوند شکسته چیست؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۷/۴/۲۱

وفا کردن به عهد خود با خداوند و خودداری از شکستن آن، از بزرگ‌ترین واجبات در اسلام است؛ چنانکه مؤکداً به آن امر کرده و فرموده است: **﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾**^۱؛ «و به عهد خداوند وفا کنید هنگامی که عهد می‌کنید و سوگندها را پس از استوار کردنشان نشکنید در حالی که خداوند را ضامن خویش قرار داده‌اید، هرآینه خداوند می‌داند که چه می‌کنید». از این رو، شکستن عهد خود با خداوند، از بزرگ‌ترین گناهان محسوب می‌شود و می‌تواند به عواقب وخیمی چون «قساوت قلب»، «نفاق پایدار»، «لعنت الهی» و «عذاب آخرت» بینجامد؛ چنانکه درباره‌ی اهل آن فرموده است: **﴿فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً﴾**^۲؛ «پس به خاطر شکستن پیمانشان لعنت‌شان کردیم و دل‌هاشان را سخت گردانیدیم» و فرموده است: **﴿فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾**^۳؛ «پس نفاقی را در دل‌هاشان به جا گذاشت تا روزی که با او دیدار می‌کنند به خاطر اینکه آنچه با خداوند وعده کردند را خلاف نمودند و به خاطر اینکه دروغ می‌گفتند» و فرموده است: **﴿وَالَّذِينَ**

۱. النحل / ۹۱

۲. المائدة / ۱۳

۳. التوبة / ۷۷

لَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يَفْرِضْ لَكُمْ تَحِلَّةَ نَذُورِكُمْ وَلَا عُهُودِكُمْ وَقَالَ: ﴿بِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا﴾^۱ وَقَالَ: ﴿يُوفُونَ
بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾^۲؛ «شنیدم منصور می‌فرماید: هر کس از
شما به سوگندی مبتلا شد، سپس از آن کراهت یافت، می‌تواند برای آن کفاره بدهد
(و به آن عمل نکند)؛ چراکه خداوند گشودن سوگندهاتان را برایتان تشریع کرده
است، ولی هر کس از شما به نذری یا عهدی مبتلا شد، چاره‌ای ندارد جز اینکه به
آن وفا کند؛ چراکه خداوند گشودن نذرہاتان و عہدہاتان را برایتان تشریع نکرده و
فرموده است: <به عهد خداوند وفا کنید> و فرموده است: <به نذر وفا می‌کنند و از
روزی که شر آن فراگیر است می‌ترسند>».

بنابراین، هرگاه کسی نذر یا عهد کند که کاری را انجام دهد، کفاره‌ای وجود ندارد که با دادن
آن، از نذر یا عهد خود رهایی یابد و اگر بر خلاف نذر یا عهد خود کار را انجام ندهد، گناه کرده
و مکلف به توبه و استغفار و البته انجام کار است؛ مگر اینکه به سبب عذری از انجام آن ناتوان
شده باشد که در این صورت گناهی بر او نیست؛ چراکه خداوند فرموده است: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾^۳؛ «خداوند کسی را جز به اندازه‌ی توانش تکلیف نمی‌کند» و اگر ناتوانی او
برطرف‌شدنی نیست، مستحب است که دست کم کفاره‌ی سوگند را بپردازد؛ چنانکه در روایتی
از اهل بیت رسیده است: «كُلُّ مَنْ عَجَزَ عَنْ نَذْرٍ نَذَرَهُ فَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةُ يَمِينٍ»^۴؛ «هر کس از نذری
که کرده است ناتوان شود، کفاره‌ی آن کفاره‌ی سوگند است» و این نظر علامه منصور هاشمی
خراسانی حفظه الله تعالی است؛ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

«قُلْتُ لِلْمَنْصُورِ: رَجُلٌ عَاهَدَ اللَّهَ أَوْ نَذَرَ لَهُ لَئِنْ عَافَاهُ مِنْ مَرَضِهِ يُطْعِمَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِسْكِينًا
حَتَّى يَذَرِكَ الْمَوْتُ، فَلَمَّا عَافَاهُ اللَّهُ قَامَ بِذَلِكَ سَنَةً ثُمَّ تَرَكَهُ، فَمَاذَا عَلَيْهِ؟ قَالَ: يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ
وَيُطْعِمُ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِسْكِينًا حَتَّى يَذَرِكَ الْمَوْتُ، قُلْتُ: إِنَّهُ عَجَزَ عَنْ ذَلِكَ لِذَهَابِ مَالِهِ
وَكِبَرِ سِنِهِ، قَالَ: إِذَا لَا شَيْءَ عَلَيْهِ وَأَحْبَبُ أَنْ يُكْفَرَ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ»^۵؛ «به منصور گفتم:
مردی با خداوند عهد کرد یا برایش نذر نمود که اگر او را از بیماری‌اش عافیت داد، هر
روز یک مسکین را طعام دهد تا آن گاه که مرگش فرا رسد، پس چون خداوند او را عافیت
داد، یک سال این کار را کرد و سپس آن را ترک نمود، اینک بر عهده‌ی او چیست؟

۱. الأنعام / ۱۵۲

۲. الإنسان / ۷

۳. گفتار ۱۴۹، فقره ۱

۴. البقرة / ۲۸۶

۵. الکافی للکلینی، ج ۷، ص ۴۵۷؛ الإستبصار للطوسی، ج ۴، ص ۵۵

۶. گفتار ۱۴۹، فقره ۲

فرمود: از خداوند طلب آمرزش می کند و هر روز یک مسکین را طعام می دهد تا آن گاه که مرگش فرا رسد، گفتم: او به خاطر از دست رفتن مالش و بالا رفتن سنش از این کار ناتوان شده است، فرمود: در این صورت چیزی بر عهده ی او نیست و دوست می دارم که کفّاره ی سوگند را بپردازد».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوب ها شیخ خراسانی
محسن با حکم و بهر منشا

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوب ها شیخ خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.